GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.
Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.
Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.
All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.
If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Universitetsbiblioteket

(Br.) Litt.
80.

V. Lindman

Skuggor och dagrar.

1881

(Kr.) Litt. Sv.
DE ROB. TIGERSTEDT

Skuggor och Dagrar.

Diktförsök

af

Lindman, V.

*63/456

SKUGGOR OCH DAGRAR.

~~Diktförsök~~

af

V. Lindman

Åbo, 1881.

Lahj. Helsingin Yliopiston Kirjasto.

GÖTEBORGS UNIVERSITETSBIBL.

ÅBO,
Åbo Boktryckeri Aktiebolag, 1881.

Innehåll:

Siskan . . . . . Sid. 1.
Suck. . . . . „ 3.
Sof! . . . . . „ 4.
Vår pligt. . . . . „ 5.
Fåfäng önskan. . . . . „ 7.
Frid. . . . . „ 9.
Fantasi. . . . . „ 11.
Våren kommer. . . . . „ 12.
Frågor. . . . . „ 14.
Än' hon dröjer der qvar. . . . . „ 15.
Till en fogel. . . . . „ 16.
Gud vet på hvad hon tänkte? . . . . . „ 18.
Förintelsen. . . . . „ 19.
Julfröjd. . . . . „ 24.
Hvad är då evigt? . . . . . „ 26.
Engeln i skyn. . . . . „ 28.
Åbo slott. . . . . „ 30.
Då. . . . . „ 35
Tiggarflickan. . . . . „ 37.
O, då du sett. . . . . „ 40.

Du lilla fogel. . . . . Sid. 42.
Flyttfoglarne. . . . . „ 44.
Du irrande vind. . . . . „ 46.
Barmhertighetens lön. . . . . „ 47.

Siskan.

Och liten siska sjöng så glad
I solig sommarqväll
Och eko gaf på sången svar
Från fjerran skog och häll.

Men sommarn vek för kulen höst
Och sol för kolmörk natt,
Från aspens krona siskans sång
I qvällen ljöd så matt.

Sen flydde höst med mulna da'r;
Det vinter blef i nord;
Från aspens kala krona mer
Ej siskans sång blef spord.

Hon hade flytt från is och snö,
Från död i drifvors bädd;
Till söderns blomsterprydda jord
Blef hennes kosa ledd.

Hon flytt, för att med vår och sol
Till norden än en gång
Få ila, bygga der sitt bo
Och sjunga der sin sång.

Suck.

Lycklig du, som menlös än kan luta
Tröttadt hufvud mot din moders bröst
Och i barnasorgens bittra stunder
Ur dess kärlek hemta ro och tröst.

Ty hon snart den sälla fröjd försvinner
Och du ensam uti verlden går.
Hvar, o hvar du då ett hjerta finner,
Som i striden huldrikt mot dig slår!?

Sof!

Slumra barn i menlös frid,
Sof vid din moders sida!
Nog får du än i lifvets strid
Fåfängt på sömnen bida!
Tiden ilar, han är ej lång,
Slumra lugnt vid din moders sång!

Hör hur' stormen derute går
Fram öfver jordens dalar!
Sof du lilla! I ro du får
Leka i drömmens salar!
Allvar kommer med ålderns da'r,
Glädjen bort med vår oskuld far.

Vår pligt.

Vår pligt är att kämpa för sanning och rätt,
För frihet ur träldomens band;
Då fiender hota med plundring och mord
Gå i strid för vårt fosterland.

Vår pligt är att lindra den lidandes qval,
Skänka frid i den tviflandes bröst;
Gifva brottet vår näpst, skänka dygden vårt lof,
Ej gå döfva för tiggarens röst.

Vår pligt är att hålla i allvar som skämt
Vårt manliga, edsvurna ord;
Att hämma allt lumpet, allt nedrigt och ondt,
Som vill gro i vår fosterjord.

Vår pligt är att hylla allt ädelt och skönt,
Men att sky allt det lågas begär.
Att i strid som i frid skänka troheten helgd
Det vår dyrbara pligt ock är.

Fåfäng önskan.

Fridfulla barndomstid, du lifvets leende majdag,
Bort du ilade snart till oåtkomliga rymder
Lemnande minnet blott qvar. O! om jag finge dig åter,
Finge le af din fröjd och drömma oskuldens drömmar
Såsom engång jag ock fått i lifvets solljusa dagar!
O! om jag finge ännu i lekarnes fröjdfulla stunder
Gå i mitt barndomshem, i dess höga grånade salar

Lycklig som fogeln i skog, då sol från blånade fästet
Sänder sitt skimrande guld till menskans glädje och nytta!
O! om jag finge ännu vid brasans mattröda skimmer
Lyssna till sagor om troll, om konungasöner och döttrar,
Såsom jag fordom ock fått i vinterqvällarnes timmar!
— Men det flydda har gått och kommer aldrig tillbaka.
Lifvets leende vår flyr hän för ungdomens dagar;
Ynglingen växer till man och mannen grånar till gubbe.
Sådan är lefnadens gång och kan ej af någon förändras.

Frid.

Ren solen sjunkit
I vestervågor
Och böljan somnat
Till ro vid stranden,
Och månen skrider till nattlig vandring
Vid österns mörknade himlarand.

Re'n sången tystnat
I skog och dalar
Och vindens susning
Dött bort bland fjellen;
Från rymdens ändlösa vädjobanor
Miljoner tindrande stjernor le.

De tälja tyst från
Det blåa fjerran
De skönsta sagor
För menskoanden
Om evig sällhet, om evig glädje
Der högt hos Gud uti himmelshöjd.

Fantasi.

O hade jag vingar som fogelen har,
Högt, högt ifrån stoftet min kosa då bar
Till klarhetens eviga strand.
Jag ilade hän till de tusende tal
Af stjernor, af verldar i rymdernas sal
Från sorgens och mödornas land.

Der finge jag sväfva i sällhet och frid,
Långt borta från djupets bekymmer och strid,
Omsluten af fröjder och ljus;
Der finge jag lyssna till englarnes chor,
Der finge jag vara, hvar' friheten bor,
Långt skild ifrån stormarnes brus.

Våren kommer.

Och snart kommer våren
Med solljus och sång
Och lif i hvar endaste vrå,
Och böljorna lösas
Från isbojors tvång
Och glada mot klipporna slå.

Der nu öfver tufvans
Förvissnade blad
Kring drifvorna stormvindar gå
Snart blåögda sippor
I leende rund
Så sköna och doftande stå.

Uppå äng och i dal
Blir det glädje och fröjd,
Blir det grönska och fägring och prakt;
Långt i skogarnes djup
Brusa bäckarne fram
Ut ur markens förborgade schakt.

Högt i blånande rymd
Sjunger lärkan sin drill,
Tackar Gud för att vintern har flytt;
Och med fröjdefull håg
Öfver svallande våg
Helsar måsen den vår, som har grytt.

Frågor.

Hvart skyndar vågen, som vaggande går
På verldshafvets vida ban?
Hvar hamnar sekunden, som hastar hän
På tidernas ocean?

Hvar får en fristad den ilande vind,
Som fram öfver jorden går?
Hvar menniskohjertat, som sorguppfyllt,
Af qvalfulla känslor slår?

Än' hon dröjer der qvar.

Än' hon dröjer der qvar
På den stupande häll,
Blickar ut öfver svallande våg;
Men han synes ej mer
Der han rigtar sin färd
Öfver böljornas skummande tåg.

Men hon dröjer dock än',
I sin saknad försänkt
Hon förglömmer hur' stunderna gå.
Det blir qväll, det blir natt,
Tusen tindrande ljus
Tändas upp i det villande blå.

Till en fogel.

Du skogens lilla fogel
På furans gröna gren
Sjung, qvittra glad din visa
Med stämma mild och ren.

Ej någon sorg dig trycker,
Ej något qval dig tär;
Allt för dig lika härligt
Och lika fridfullt är.

Och kommer storm och ryter
Igenom skogens snår
Uti din lugna hydda
Du skydd och hvila får.

Och draga tunga skyar
Fram öfver höjdens blå
Och ljunga vreda blixtar
Ifrån det dunkla grå,

Invid din makes sida
Du finner hägn och ro,
Om också tusen faror
Sig lägra kring ditt bo.

Gud vet på hvad hon tänkte?

Och solen sjönk i vester ned
Och qvällen sina skuggor spred
Kring skog och insjöstranden;
Men än' vid klippan qvar hon blef
Och tyst i ensligheten skref,
Olösta ord i sanden.

Der satt hon än', då sol' gick opp
Och siskan gladt i furans topp
Sitt lof Allfadren skänkte;
Med blicken fäst på skumhöljd våg
Hon ut kring vida vatten såg;
Gud vet på hvad hon tänkte?

Förintelsen.

Du menskobarn,
Som går och yfves
Af dina fäders
Och egna verk;
Som stolt dig kallar
Naturens konung,
Allherskaren
Uti jordens salar
Och om ditt ursprung
Från höjden talar;
Du stoft ur stoftet
Ibland miljoner,
Som bo och bygga

Kring fjerran zoner,
Du är ett irrbloss,
Du är ett grand blott,
Ett bräckligt flarn
Uti *min* hand.

Ty från den stund,
Då i edens lustgård
Du bröt mot Guds,
Mot din Herres vilja,
Blef jag — den grymme,
Som verldar famnar
Och gör att allt
Uti kaos hamnar —
Din onde demon
I lif och död.

Och allt af skaparens
Magt utgånget,
Miljoner verldar

I vida rymder,
All, all den prakt,
Som på dessa bor,
Allt lif, som fram
Utur stoftet gror,
Det blef mitt byte
I tiders tider,
Det blef min eviga
Mödas lön.

Jag, jag det är,
Som upplåter djupen
Och slukar skeppen
I deras sköte;
Jag, jag det är,
Som till vågen ropar:
"Gå svämma öfver
Din fåras bräddar
Och sopa städer
Uppå din väg."

Jag, jag det är,
Som från fjerran rymder
Min ljungeld sänder;
Med skarpsynt öga
Dess välde vidgar
Kring jorden ut;
Och då orkanen
Fram, fram med dån
Öfver djupet hastar
Och allt, som möter
I virrvarr kastar,
Då är det *jag*,
Som dess kretslopp styr.
Jag är det ock,
Som ur gnistan väcker
Eldsflamman, härjarn
Med jernarmar.
Jag, jag det är,
Som i vredens stunder

Upptänder glöden
I kraterns härdar,
Och då kring bygden
Sin eld de slunga
Och jordens dalar
Af thordön gunga,
Då qvalen gästa
I nödställt bo,
Då får mitt hjerta
En flygtig ro.

Så, så jag utför
Mitt verk i tiden;
Så, så till strid
Jag förbyter friden;
Och hvar jag än
I det vida far,
Der blir blott stoft
Uti stoftet qvar.

Julfröjd.

Nu är det högtid i hvarje hus,
Nu stråla tindrande juleljus
I rikmans sal som arbetarns tjäll,
Ty inne, inne är juleqväll.

Nu prunkar granen så hög och fin
Och barnen surra omkring som bin
Och far och mor se förnöjda på,
Ty flydda dagar de minnas då.

Så kommer "bocken" med smått och godt
— Och nu har fröjden sin höjdpunkt nått —
Åt alla goda han gåfvor har,
Men åt de onda han intet spar.

Och när man glammat och lekt sig trött
Man slumrar in i sin säng så sött,
Och ler i drömmen ännu så säll
Mot barnaoskuldens juleqväll.

Hvad är då evigt?

Evige, skall då det allt, som tjusar vårt kortsynta öga,
Skänker oss stundernas fröjd, blifva ett intet engång?
Verldar i tusendetal, som fram på omätliga banor
Fjerran i rymdernas haf styra sin rastlösa färd
Äro de alla blott stoft? försvinnande slocknande irrbloss,
Som efter seklers förlopp skola förkrossas, förgås?

Hvad är då evigt, då allt, skönhet och härlighet, storhet,
Skapelsens ädlaste verk äro förgängelsens rof?
Evig, blott evig är *du*, som högt ofvan stjernorna tronar,
Du, i hvars styrande hand menniskans öde och väl,
Verldarnes framtid och slut fördolda, förborgade hvila.

Engeln i skyn.

Högt, högt på den eviga klarhetens strand,
I sommarens fridfulla natt
Bland silfverskyar i ändlös prakt
En engel i strålskrud satt.

Här'från på skönhet och fägring rik
Guds danade verld han såg,
Han visste ej att förintelsen
Derunder i lönndom låg.

Han anade ej den ondska och list,
Som stoftet i skötet slöt,
Han kunde ej höra hur' tidernas storm
Der härjande, mordisk röt.

Ty synd och mörker och sorg och nöd
Ej engelen visste af;
Han lärt blott att älska och tjena den Gud,
Som lifvet åt honom gaf.

Åbo slott.

Förgängelse, du som till stoft all jordisk härlighet krossar,
Eviga rymders demon, när har du fullgjort ditt värf?
Har han, himlarnes Gud, som allt med ett varde framkallat,
Rymdernas ändlösa prakt, *dig* till dess *härjare* gjort?
Eller är du en magt af mörkrets herskare danad,
För att i afgrundens famn störta den allvises verk?

Så i qvällen engång jag sporde, medan jag tankfull
Satt vid din grånade fot, Auras föråldrade borg
Och i din vittrade famn såg mossan spirande vexa,
Skådade högar af grus, stänkta af vågornas svall.
Minnen, för sekler engång hänsvunna till grifternas gömmor
Fram i föryngrad gestalt trädde för forskarens blick.
Och jag såg hur' i krigets, nödens och farornas stunder
Manligt du bjöd för ditt lands välgång din stålfasta barm,
Konungar, hertigar här i skydd undan tidernas stormar
Såg jag i ära och glans föra ett lysande hof.

Men bland fröjder och prakt jag ock såg vemod och smärta,
Varsnade hat och förtal, afund och uselhet gro.
Här i fängelsets qvalm, på halmens torftiga läger,
Fjerran från maka och barn, vänner och fädernesland,
Erik, Svithiods kung, i långa, sömnlösa nätter
Qvad för den hvinande vind suckarnes sorgliga sång.
Här i sekler jag såg schavotter resas; för bödlars,
Skarpa-rättares stål ädlingar gjuta sitt blod.

Tiderna ilat framåt; i frid sof re'n Erik i griften;
Suomi vid Svithiods bröst fick ej mer slumra i ro.

Stormarne ryckt henne bort till herskaren, grannen i öster.
Flyktade minnen nu blott voro en broderlig tröst. —
— Åskorna slutat sin rund; frid råder kring Fennias bygder;
Stålet renadt från blod plöjer nu landtmannens jord.
Fästen, för krigiska värf uppresta; glömda, förgätna,
Tärda af tidernas tand, ligga förfallna till grus;
Och i de salar der fordom skämtet och fröjderna gästat
Vinden, som ilande far, sjunger sin ensliga sång.
Auras grånade drott, du fäste äldst uti Suomi,
Hvila från striderna nu vördadt och kärt för det folk,

För hvars framtida väl i sekler du varit ett värn.
En gång skall väl ock *du* gå till de flyktades tal.

Å.

O! om en fogel jag vore,
En, en af de sällas tal;
Och du en blomma så fager
Derborta i skogens sal.

Hos dig, hos dig jag då dröjde
Den hela Guds dag så lång,
Och qvittrade vid din sida
Mitt hjertas skönaste sång.

Och vore du sen en bölja
Långt, långt på det vida haf;
Och jag en flägt utaf vinden
Högt, högt öfver djupets graf.

I höstens stormiga dagar,
Bland klippor och öde skär
Jag finge dig sälla hviska
Hur' högt jag dig håller kär.

I höstens stormiga dagar,
Vid elementernas strid
Jag finge, jag finge dig famna
Min lefnadsengel så blid.

Tiggarflickan.

Och liten tiggarflicka med skum och tårdränkt blick
I kalla vinternatten på ödslig skogsstig gick.

Hon var så arm och ensam, ty både mor och far
För länge, längesedan ren jordens sköte bar.

Hon gick, tills sist af mödor och barnasorger trött,
Hon sjönk på bleka drifvan och somnade så sött.

Hon drömde då hur' lycklig, hur' oskuldsfull och säll
Hon sprang ännu i hemmet, i fars och moders tjäll.

Det var en juldagsmorgon, re'n tempelklockans ljud
Mildt skallade kring nejden: kom, kom att prisa Gud!

Och far och mor de taga vid handen sina små
Och tysta och andägtigt till Herrans boning gå.

Och klädd i bländhvit ljusprakt det gamla templet står.
Och genom hvalf och gångar de frommas lofsång går.

Så drömde tiggarflickan der hon på drifvan satt
Af köld och hunger mattad i kulen vinternatt.

Men snart den sköna drömmen om frid och fröjd har flytt
Och Herrans helga tempel till skog och natt är bytt.

Hon måste åter börja sin tunga vandringsfärd,
Fast utaf mödor mattad och utaf hunger tärd.

O, då du sett.

Har du sett skogen der han fålik står,
Då dagens drottning ned till hvila går
Och fogelsången tonar mildt i qvällen;
Har du sett vågen der hon silfverklar
I månens skimmer skumomkransad far
Att somna bort till ro vid gråstenshällen;

Har du sett blomman uppå grönan äng,
Der huld och skön hon uti blomstersäng
Sin väna kalk till frid i natten sluter;
Har du sett bäcken, der ur jordens barm
Han väller fram och kärleksfull och varm
Sin silfverdryck kring blomsterstränder gjuter;

O, då du sett naturens sommarlif,
Hur' vexlingsrikt och huldt och utan kif
Sin bana tyst det uti tiden hinner;
O, då du skådat med upplyftad själ
En akt utaf det stora gåtospel,
Hvarur det ädlas, skönas stoff upprinner.

Du lilla fogel.

Du lilla fogel, som bygger
I furornas hägn ditt bo
Och njuter af lifvets sällhet
I fridfull och ljuflig ro.

Hur' ofta har ej jag skådat
Din lycka, din fröjd och lust,
Då fram jag min bana vandrat
På lefnadens vrånga kust.

Hur' ofta har ej jag önskat
I verldens stormar och strid,
Att vara som du en fogel
Derborta i skogens frid.

Att ostörd som du få bygga
För hjertat ett fridlyst tjäll
Och invid min makas sida
Se'n qvittra till lifvets qväll.

Flyttfoglarne.

Högt genom de vida rymder
De vingade skaror fly
Till fjerran länder i söder
Der vårsol och fägring gry;

Der skogar och lunder löfvas,
Der ängar i grönska gå,
Der vilja de bo och bygga,
Der hoppas de sällhet nå.

Ty här i fäderne-norden,
Här stundar det nu till höst;
Ned falla från träden löfven,
Att multna vid jordens bröst.

Skumhöljda de vreda vågor
Mot klippiga stränder slå
Och hotfulla, dystra skyar
Högt, högt öfver djupen gå.

Allt, allt är så tomt och öde,
Så vissnadt och stelt och dödt;
Hvad sommaren en gång alstrat
Nu ligger till stoft förödt.

Dock åter den tid skall randas,
Då allt här sin fägring får;
Då mörker och stormar flykta
För grönska och sol och vår.

Då skola de åter ila
Från fjerran drufvornas land
Till saknade fosterbygder
På nordens älskade strand.

Du irrande vind.

"Du irrande vind säg hvi ilar du så
Kring verldshafvens skummande vatten;
Hvi söker du flyktige rast eller ro
Ej ens i den skymmande natten?"

"O vet, i den vida, förgängliga verld
Blott striden sin tillvaro finner
Och derför jag fridlös går fram på min färd
Tills ro bortom tiden jag hinner."

Barmhertighetens lön.

Du lycklige, som äger hem och bröd
Och ej behöfver vandra fram i nöd

Se ej föraktfullt på den arma ner,
Då vid din dörr han om en smula ber;

Nej, bjud du honom slå sig ned i ro
Och taga del af glädjen i ditt bo;

Ty gör du det skall Herren aldrig gå
Och nödens slagbom för din husdörr slå,

Nej lyckan städse då uti ditt tjäll
Skall sprida fröjd och frid till lifvets qväll.

28,1.63,

6000193240
Göteborgs universitetsbibliotek